

Резюмета на публикациите на д-р Християн Атанасов, предоставени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление „3.8. Икономика“, научна специалност „Стопанска история“, за нуждите на секция „Стопанска история“ към катедра „Политическа икономика“, „Общикономически факултет“, УНСС. Информация за конкурса е обнародвана в Държавен вестник (ДВ), бр. 69 от 16 август 2024 г.

(Summaries of publications by Dr. Hristiyan Atanasov submitted for consideration in the competition for the academic position of Associate Professor in the professional field of 3.8. Economics, with a scientific specialization in Economic History. This competition is organized for the needs of the “Economic History” section within the Department of “Political Economy”, Faculty of “General Economics”, UNWE. Information of the competition were published in the State Gazette (SG), Issue 69, dated August 16, 2024).

***Монография
(Monograph)***

- 1) **Атанасов, Хр.** Развитие на земеделското кредитиране в Дунавския вилает: „Общополезните“ каси през 60-те и 70-те години на XIX век. Второ издание. София: „Фабер“, 2024, 252 с., ISBN 978-619-00-1779-0.
(**Atanasov, Hr.** Development of Agricultural Credit in the Danube Vilayet: The “Public Benefit” Funds in the 1860^s and 1870^s. Second Edition. Sofia: Faber, 2024. 252 pages. ISBN: 978-619-00-1779-0).

Монографията разглежда формирането, развитието и основната дейност на първия държавен османски кредитен институт на Балканите – т.нар. „общополезни“ каси. Представен е историческият фон, при който се раждат тези институции – като част от османския период на реформи (Танзимата) и по-конкретно на дейността на видния чиновник и реформатор Мидхат паша. Подробно са разгледани капиталите на тези институции, заемите и особено внимание е отделено на българското участие в тях. Представен е пълен списък на лицата участвали в администрирането и дейността на тези учреждения – българи и турци.

Монографичният труд се базира на значителен брой публикувани и непубликувани османски документи, както и на внушителен брой материали от възрожденската преса и спомени на български съвременници.

Внушителен е делът на регистрите на османски език, осветляващи активността на касите (1865 – 1878). В различни турски електронни библиотеки са прегледани и т.нар. салнамета за Дунавския вилает – общо 10 на тома. Освен това са въввлечени наследствени описи от различни кадийски книги (*sicils*) – от Добрич (R 44, R 45), Русе (R 28, R 32, R 30, R 33, R 34, R 31) и Видин (S 343) – съхранявани в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“. Тези източници са използвани при реконструиране на цените на селскостопанския инвентар. Използвани са и материали от Османския архив към Министерски съвет на Република Турция: ВВОА, I ДН 533/36970, 1-4. Въвлеченият архивен материал, в по-голямата си част, е непознат за българските изследователи, с малкото изключения на български османисти, занимаващи се с проблематика от XIX век. Това е и един от основните приноси на монографията – че са базира на голямо количество архивни данни, които не са били използвани от икономисти и историци при реконструирането на историята на „общополезните“ каси.

Информацията от източниците е обобщена в 39 таблици в изложението на монографията и други 77 таблици в приложенията.

Подходът на монографията е от общото към частното. От макро към микро историята и икономиката. Така на първо време се разглежда от „птичи поглед“ икономиката на Османската империя, после на Дунавския вилает, Добричката каза и най-накрая се стига до две от селата във въпросната административна единица – Пири Факъх (дн. с. Равнец, Генерал Тошево) и Ели бей (дн. с. Пчеларово, Генерал Тошево). Идеята е малката история да направи изследването по пълнокривно и жизнено, да ни доближи до реалността, която в крайна сметка всяко научно изследване цели да представи. Пак с оглед да се прецени истинското значение на разглежданите институции и техните кредити – доколко са реални, в края на изследването отново е отделено внимание на по-голямата история и се разглеждат цените на селскостопанския инвентар въз основа на данни от Русе и Добрич, както и доходите на населението на Дунавския вилает, ангажирано със земеделие.

Монографията има стандартна структурата, която включва: въведение, три глави и заключение. Първата глава се явява по-скоро разгърнат увод в темата. Представени са накратко основните черти на османската икономика и по-специално на селското стопанство. Идеите, които са изказани в българската и османската преса по отношение на този отрасъл и съответно политиките на правителството в посока неговото по-интензивно развитие. По-специално внимание е обърнато на кредита и кредитните институции в Османската империя. В тази глава се прави по-обща характеристика – административна, демографска и икономическа, на Дунавския вилает. Тук е поместена историографската и извороведческата част на изследването. Причината е, че в огромната си част изворите и конкретните изследвания по въпроса за „общополезните“ каси имат отношение към следващите две глави.

Така втора глава е посветена вече конкретно на „общополезните“ каси – тяхното създаване, функциониране и капитали. По-отношение на годината на откриването им изследването не предлага нови данни, общо взето е преповторено вече постигнатото от други изследватели. От друга страна частите на изследването, посветени на функционирането на касите, техните капитали и особено тяхното пряко управление и администриране, са написани въз основа на нови източници, които ни представят доста по-плътна картина от досега познатата.

Третата част на изследването е посветена на касата в Добрич и заемите на жителите на две от селищата подведомствени на Добричката каза. Тук данните са извлечени или от непубликувани досега, или от статистически обработени публикувани извори. Доста нова информация е използвана и в приложения към тази глава обзор за цените, кредитите и доходите.

Изследването завършва със заключение, приложение, снимков материал на използвани документи и библиография.

Важно е да се уточни, че монографията се фокусира единствено върху откритите „общополезни“ каси в Дунавския вилает. Известно, е че подобни кредитни институции се създават и в Одринския вилает и по други места на османската държава. Те обаче не са разглеждани, доколкото целта е да се направи максимално пълнокривна и детайлна разработка за по-малък ареал.

The monograph examines the formation, development, and main activities of the first state Ottoman credit institution in the Balkans, known as the “public benefit” funds. It contextualizes their emergence within the Ottoman reform period (the Tanzimat), highlighting the contributions of the prominent Ottoman official and reformer, Midhat Pasha. The book provides a detailed analysis of the institutions' capital, loan mechanisms, and the participation of Bulgarians in their operations. Additionally, it includes a comprehensive list of individuals involved in the administration and activities of these funds, encompassing both Bulgarian and Turkish participants.

The monograph is based on an extensive collection of published and unpublished Ottoman documents, as well as a wealth of materials from the Bulgarian Revival press and the memoirs of contemporary Bulgarians.

The monograph draws extensively on Ottoman-language registers documenting the activities of the “public benefit” funds (1865–1878), presenting an impressive proportion of these sources. Additionally, ten volumes of the so-called *salnames* for the Danube Vilayet were consulted in various Turkish electronic libraries. Inventories of inheritance from qadi court records (*sicils*) – including those from Dobrich (R 44, R 45), Ruse (R 28, R 32, R 30, R 33, R 34, R 31), and Vidin (S 343) – housed in the National Library of St. Cyril and Methodius, were utilized for reconstructing agricultural inventory prices. Materials from the Ottoman Archives of the Council of Ministers of the Republic of Turkey (BBOA, I DH 533/36970, 1–4) further enriched the study.

Most of the archival materials used in this research are previously unknown to Bulgarian economists and historians, apart from a few Ottomanists specializing in 19th-century studies. This reliance on a substantial amount of unexplored archival data represents one of the key contributions of the monograph, enabling a more comprehensive reconstruction of the history of the “public benefit” funds.

The monograph presents information from the sources in 39 tables within the main text and an additional 77 tables in the appendices.

The study employs a methodological approach that moves from the general to the specific, or from macro- to micro-economic and history. It begins with a broad overview of the Ottoman Empire's economy, then narrows its focus to the Danube Vilayet, the Dobrich *kaza*, and finally to two villages within this administrative unit – Piri Fakh (modern-day Ravnets, General Toshevo) and Eli Bey (modern-day Pchelarovo, General Toshevo). This progression aims to make the “small” stories more vivid and tangible, bringing the realities of the period closer to the reader, which is a key goal of any economic and historical research.

To further assess the true impact of the “public benefit” funds and their credit systems – determining how significant and practical they were – the study returns to the larger picture at its conclusion. It examines agricultural inventory prices using data from Ruse and Dobrich, alongside the income levels of the agricultural population in the Danube Vilayet, providing a comprehensive context for evaluating these institutions.

The monograph follows a standard structure, comprising an introduction, three chapters, and a conclusion. The first chapter serves as an extended introduction to the topic, offering a brief overview of the main features of the Ottoman economy, particularly its agricultural sector. It also discusses ideas presented in both the Bulgarian and Ottoman press regarding agriculture and government policies aimed at its intensified development. Special attention is given to credit and credit institutions within the Ottoman Empire.

This chapter also provides a broader characterization of the Danube Vilayet, including its administrative, demographic, and economic aspects. Additionally, it presents the historiographical and source-based framework for the study. This is because much of the sources and specific research related to the “public benefit” funds are directly relevant to the subsequent two chapters.

The second chapter focuses specifically on the “public benefit” funds, examining their establishment, operation, and capital. Regarding the year of their inception, the study does not present new findings, instead reaffirming conclusions previously reached by other researchers. However, the sections addressing the treasuries' functioning, capital, and their direct management and administration are based on newly uncovered sources. These provide a much richer and more detailed perspective than what was previously known.

The third part of the study focuses on the Dobrich fund and the loans provided to the inhabitants of two villages under the jurisdiction of the Dobrich *kaza*. The data presented in this section are drawn either from previously unpublished sources or from published sources that have been statistically processed. Additionally, a significant amount of new information is incorporated in the analysis of prices, credit, and income, which is included in the appendix to this chapter.

The study concludes with a summary, an appendix, photographs of the documents used, and a bibliography.

It is important to clarify that the monograph focuses solely on the “public benefit” funds located within the Danube Vilayet. While similar credit institutions were established in other Ottoman vilayets and regions of the Ottoman Empire, they are not addressed in this study. The goal is to provide as comprehensive and detailed an analysis as possible for a smaller, specific area.

Научна книга (Scientific book)

- 2) **Атанасов, Хр.** Християни и евреи във Видинско: джизие описи на Видинския санджак от 20-те години на XVIII век. „Архивите говорят“, Т. 62, София: Държавна агенция „Архиви“, 2010, 230 с. ISBN 978-954-9800-88-3.
(Atanasov, Hr. Christians and Jews in Vidin: *Jizya* Inventories of the Vidin Sanjak from the 1720s. “The Archives Speak”, Vol. 62. Sofia: State Agency “Archives”, 2010, 230 pages. ISBN: 978-954-9800-88-3).

Изданието предлага пълен превод на два регистъра на данъка джизие, описващи платци от Видинския санджак през 20-те години на XVIII век. Първият е представлява регистрация от 1721/22 г., а вторият е непосредствен (хронологически) опис, извършен през 1723/24 г. В обобщен вид книгата подлага на сравнителен анализ данните от двата регистъра. Като за улеснение на читателите част от информацията – за броя на платците, селищната мрежа и прочее, е представена в таблици (общо четири на брой).

Изданието е разделено на четири части: въведение, превод на самите описи на платците на джизие от Видинския санджак от 20-те години на XVIII век, терминологичен речник и показалец на географските имена.

В началото е описана накратко османската данъчна практика. Посочени са основните стълбове, на които се опира османската данъчна политика и съответно финансите на османската държава. На първо място това са данъчните „отбивки“ в полза на спахиите и представители на висшата османска администрация. На второ място това са различните аваризи (*avariz*), т.е. извънредни данъци, събирани в полза на хазната при извънредни обстоятелства, които обаче постепенно започват да се разхвърлят ежегодно и през XVII и XVIII век в немалка степен определят облика на османската данъчна система. В края на XVII и през XVIII век като трета опора се очертават и местните данъци, събирани от областната администрация в османските провинции за покриване на разходите от най-различен характер правени от властите по места.

Несъмнено основно перо на османските данъчни постъпления през по-голямата част от османското владичество на Балканите и българските земи в частност съставлява и поголовния данък събиран от немюсюлманските поданици на империята – джизие (*ciziyе*). Този налог, често наричан харадж (*harac*) от османците, особено през XVI-ти век, е един от „най-ислямските“ данъци събирани в османската държава. Данъкът е регламентиран в шериатски текстове и е събиран в средновековните ислямски държави, макар че предписаните от закона практики да се оказват често повлияни от местни традиции и специфики. В османската държава данъкът се разхвърля върху немюсюлманските поданици от самото начало на османското владичество до 1856 г., когато е заменен с военен налог. Може да се отбележи, че самото му събиране не протича еднотипно в протежение на времето. В началото джизие се събира на основа на хане (*hane*), термин, който не се тълкува еднозначно в историографията, особено ще се касае до числовата му стойност. През 1691 г. се прави административна реформа в данъчната система, с което съществувалото дотогава колективно събиране на джизие се заменя с индивидуално и започват да се облагат всички пълнолетни мъже немюсюлмани (обикновено на възраст 15 до 75 години), разпределени в три категории според имуществото им – богати или висша категория платци (*a'la*), средни (*evsat*) и бедни, или низша категория (*edna*).

Пак във въведението се описва как е протичал процеса по регистрацията на събирането на данъка: Първият етап започва, когато счетоводството на джизие решава, че документите за данъка следват да се подновят. Следващият момент е подготвянето на „белова“, където кадията отбелязва всички имена организирани по селища – това представляват подробните (*mufassal*) джизие регистри. Третият етап вече се провежда в столицата – Истанбул, където въз основа на муфасалите се изготвят обобщаващи (*icmal*) дефтери, в които се записват имената на селищата и броя на платците в тях. Като четвърти етап следва изготвянето на регистри от типа – джизие мухасебеси (*ciziyе muhasebesi*), където селищата са събрани по кази и вилаети и се записва общата сума на данъка, която трябва да се събере от съответната административна единица. Отбелязват се и подлежащите на изваждане суми, в случай че част от приходите от данъка се изразходват за заплати или за други цели. В крайна сметка се изготвя общ еркийн дефтер (*erkâm defteri*), в който се отбелязва глобалната сума за всеки район. Тези регистри обхващат цялата империя. Това е и последният пети етап в изработването на регистровата документация за джизие.

Направен е и преглед на историческите съчинения от български учени посветени на този тип регистри. Посочено е, че едва ли има документация изписвана от османската администрация, която да привлича вниманието на българските историци повече отколкото регистри изготвяни при събирането на данъка. Тези източници са били обект на инвентаризиране и публикуване, като особено полезен е описът изготвен от османисти работещи в отдел „Ориенталски сбирки“ към НБКМ и БАН. Джизие регистри и въобще документи свързани с администрирането и събирането на данъка са публикувани и в поредицата Извори за българската история. През 2001 г. е обнародван, като издание на Главно управление на архивите, и том VIII от Турски извори за българската история (ТИБИ), в който преобладават документи свързани със събирането на данъка джизие.

В края на въведението са посочени принципите на изданието и особеностите на публикуваните документи.

Следва публикуването на пълен превод на дефтерите, които с изключително богатата си и разнообразна информационна натовареност допълнително обогатяват познатия досега именен фонд на населението, обитавало българските земи през въпросното столетие. Те предлагат имената на вписани общо при първата регистрация 9

518 платци на данъка джизие, а във втория случай – общо 8 990 платци. Безценна информация за именния фонд на християнското и еврейското население във Видин и видинския край.

Освен това дефтерите съдържат ценни данни за селищната мрежа в региона и осветляват в немалка степен османската данъчна практика, начина на групиране на платците – съобразно с податните им възможности и т.н. В този смисъл описите са полезни за историци, било българи, или османисти, интересувачи се от миналото на българските земи, или на Балканския полуостров като цяло, за икономисти, краеведи, лингвисти, демографи и др.

В края на изданието, както се спомена, са изготвени: терминологичен речник и показалец на географските имена.

The publication provides a complete translation of two registers of the *jizya* tax, documenting the taxpayers from the Vidin region in the 1720s. The first register dates to 1721/22, while the second is an immediate (chronological) inventory created in 1723/24. The book offers a comparative analysis of the data from both registers. For the reader's convenience, some of the information – such as the number of taxpayers, the settlement network, and other relevant details – is presented in four tables.

The edition is structured into four parts: an introduction, a translation of the inventories of the *jizya* taxpayers from the Vidin region in the 1720s, a glossary, and an index of geographical names.

The Ottoman tax system is described in detail at the beginning. The key components on which Ottoman tax policy, and by extension, the finances of the Ottoman state, were based are outlined. First, these include the tax “deductions” granted to the *spahis* and representatives of the higher Ottoman administration. Second, there are the various *avariz*, or extraordinary taxes, levied for the benefit of the treasury in exceptional circumstances. However, these taxes gradually became regular and, by the 17th and 18th centuries, played a significant role in shaping the Ottoman tax system. By the end of the 17th century and throughout the 18th century, local taxes emerged as a third major component. These taxes were levied by regional administrations in the Ottoman provinces to cover the expenses of various local authorities.

Undoubtedly, the primary source of Ottoman tax revenues throughout most of Ottoman rule in the Balkans, and particularly in the Bulgarian lands, was the poll tax levied on non-Muslim subjects of the empire — the *jizya*. This tax, often referred to as *haraj* (*harac*) by the Ottomans, especially in the 16th century, was one of the “most Islamic” taxes collected in the Ottoman state. Regulated by Shari'a law, it had been collected in medieval Islamic states, though the practices prescribed by law often reflected local traditions and specificities. In the Ottoman state, the *jizya* was levied on non-Muslim subjects from the beginning of Ottoman rule until 1856, when it was replaced by a military levy. It should be noted that the collection of this tax did not follow a uniform process over time. Initially, the *jizya* was collected based on the *hane*, a term whose numerical value is not unambiguously defined in historiography. In 1691, an administrative reform to the tax system replaced the collective collection of the *jizya* with an individual one, and all adult non-Muslim males (usually aged 15 to 75) began to be taxed individually, categorized into three wealth groups: the rich or higher category (*a'lâ*), the middle category (*evsat*), and the poor or lower category (*edna*).

The introduction again outlines the process of registering the tax collection. The first stage began when the *jizya* accounting department decided that the tax documents should be renewed. The next step involved preparing the “initial list”, where the qadi recorded all the names organized by settlement – this form the detailed *jizya* registers (*mufassal*). The third

stage took place in the capital, Istanbul, where summary (*icmal*) *deffters* were prepared based on the *mufassals*. These *deffters* recorded the names of the settlements and the number of payers in each. The fourth stage involved preparing registers called *jizya muhasebesi*, where settlements were grouped by *kazas* and *vilayets*, and the total tax to be collected from each administrative unit was recorded. The amounts to be deducted, for example, for salaries or other purposes, were also noted. Finally, an overall *erkâm defteri* was drawn up, listing the global amount for each district. These registers covered the entire empire, marking the fifth and final stage in the creation of the *jizya* registers.

A review of the historical writings of Bulgarian scholars on this type of register is also provided. It is emphasized that few documents written by the Ottoman administration have attracted the attention of Bulgarian historians as much as the registers prepared during the collection of the tax. These sources have been inventoried and published, with the inventory compiled by Ottomanists working in the Oriental Department of the National Library of Bulgaria and the Bulgarian Academy of Sciences being particularly valuable. The *jizya* registers, along with other documents related to the administration and collection of the tax, are also published in the “Sources for Bulgarian History” series. In 2001, Volume VIII of the Turkish Sources for Bulgarian History (TIBI), which focuses on documents related to the collection of the *jizya* tax, was published as an edition by the General Directorate of Archives.

At the end of the introduction, the principles guiding the publication and the characteristics of the published documents are outlined.

The following is the publication of a complete translation of the *deffters*, which, with their rich and varied information, further enrich the previously known name stock of the population that inhabited the Bulgarian lands during the century in question. They list the names of a total of 9, 518 *jizya* taxpayers in the first registration and 8, 990 payers in the second. These *deffters* provide invaluable information about the name stock of the Christian and Jewish populations in Vidin and the Vidin region.

In addition, the *deffters* provide valuable data on the settlement network in the region and shed light on various aspects of Ottoman tax practices, including the method of grouping payers according to their ability to pay, among other details. In this regard, the inventories are useful to historians, whether Bulgarian or Ottoman, who are interested in the history of the Bulgarian lands or the Balkan Peninsula as a whole, as well as to economists, local historians, linguists, demographers, and others.

At the end of the edition, as noted, a glossary of terms and an index of geographical names have been included.

Учебно помагало (Textbook)

- 3) **Атанасов, Хр.** Миналото на финансите и парите на страниците на Българския възрожденски печат. Христоматия (учебно помагало) по стопанска история. Велико Търново: Издателство „Фабер“, 2024, 164 с. ISBN 978-619-00-1797-4.
(**Atanasov, Hr.** The Past of Finance and Money on the Pages of the Bulgarian Revival Press: Textbook on Economic History. Veliko Tarnovo: Faber Publishing House, 2024. 164 p. ISBN 978-619-00-1797-4).

В христоматията са подбрани материали, които хронологически обхващат периода от 1854 г. до края на 1876 г. Това е времето на изключително бурно стопанско развитие на българските земи, съпътствано от европеизация на почти всякакво ниво – нови икономически и политически идеи, поява на модерно, европейско и светско

правораздаване, модерни акционерни дружества и кредитни институции, и въобще финансови такива. Фокусът на учебното помагало, което ще е от полза на студентите, обучаващи се по дисциплината „Стопанска история“ в Университета за национално и световно стопанство (УНСС), е именно финансовата тема. Подбрани са приоритетно материалите имащи висока информационна стойност по отношение кредитната история – например конкретно нормативната уредба на „общополезните“ каси, създадени от Мидхат паша през 1863/64 г. Също и за някои други идеи за създаване на кредитни институции – в Цариград, или в България.

Интересни са и материалите имащи отношение към частното лихварство. В случая фокусът е поставен върху лихварския проблем в Добруджа от 60-те и 70-те години на XIX век. Показани са двете позиции – тази на задлъжнелите земеделски производители и тази на заимодавците. Мисля си, че представянето, посредством автентични източници, на един проблем от перспективата на поне две гледни точки, още повече на пряко въввлечените в казуса страни, е добре за оформяне на критично, но и обективно, мислене от страна на студентите. Особено интересни, за обучаващите се по дисциплината ще са и публикациите свързани с емитирането, от страна на османското правителство, на книжни пари (*кайме*) и на държавни бонове (*есхами*). Те представят изключително богата информация, която може да се обобщи, анализира и коментира по време на семинарни занятия. От тях става видно например, че тези инструменти се използват за облекчаване на бюджетни дефицити.

По отношение на предаването на материалите се следва строго определена архивна методология. Така по правило се започва с номинала им – дали представляват „дописка“, дали пък не са официално съобщение от османските власти, дали са „заповед“ (ферман), някакъв официален нормативен документ – „законник“, „правилник“ и т. н. Особено ценни са авторските, аналитични, материали на българските издатели на вестниците. Те представляват оригинални размишления по определена икономическа тема, или конкретен въпрос и са много важни при изследване на историята на икономическата теория. Текстовете са изписани на доста остарял език, който трудно може да се разбере и осмисли от съвременния читател. Поради това се пристъпи към известно осъвременяване на езика, без това обаче да влияе негативно върху качеството на предаваната информация, мнения и идеи. Христоматията търси баланс между автентичност и по-лесното осмисляне.

The textbook contains selected materials that chronologically cover the period from 1854 to the end of 1876. This period was marked by rapid economic development in the Bulgarian lands, accompanied by Europeanization at almost every level – new economic and political ideas, the emergence of modern European and secular justice, the establishment of joint-stock companies, credit institutions, and financial systems. The focus of the textbook, which will be valuable to students studying “Economic History” at the University of National and World Economy (UNWE), is specifically on the financial aspect. Priority is given to materials with significant informational value, particularly in credit history. For example, it examines the regulatory framework of the “public benefit” funds established by Midhat Pasha in 1863/64, as well as other initiatives to create credit institutions, both in Istanbul and in Bulgaria.

The materials related to private usury are also of interest. In this case, the focus is on the usury problem in Dobrudja during the 1860^s and 1870^s. Both perspectives are presented – those of the indebted agricultural producers and the lenders. I believe that presenting, through authentic sources, a problem from at least two viewpoints, particularly from those directly

involved, is beneficial for developing critical yet objective thinking among students. Particularly engaging for students of the discipline will be the publications related to the issuance of paper money (*kayme*) and government bonds (*esham*) by the Ottoman government. These materials provide a wealth of information that can be summarized, analyzed, and discussed during seminar classes. For instance, they illustrate how these financial instruments were used to alleviate budget deficits.

In terms of the transmission of materials, a strictly defined archival methodology is followed. As a rule, the materials are introduced by their designation – whether they represent “correspondence”, an official issue from the Ottoman authorities, an “order” (*ferman*), or an official normative document such as a “law”, “instruction”, etc. The author’s analytical materials, particularly those of Bulgarian newspaper publishers, are especially valuable. They offer original reflections on specific economic topics or issues and are crucial for studying the history of economic theory. These texts are written in an outdated language that can be difficult for modern readers to understand. As a result, the language has been somewhat modernized, without compromising the quality of the transmitted information, opinions, and ideas. The textbook strives to balance authenticity with greater accessibility for comprehension.

Студии индексирани в Scopus и Web of Science ***Research articles indexed in Scopus and Web of Science***

- 4) **Atanasov, Hr.** Property trends among the urban population of Rumelia in the 18th century as indicated by inheritance inventories from Russe, Sofia and Vidin – a first glance. *Bulgarian Historical Review*, 2013, vol. 41, No 3/4, pp. 33–59. Print ISSN: 0204-8906.

Студията е базирана на около 5 000 наследствени описа вписани в османските кадийски книги от София, Русе и Видин. Предлага се пълен анализ на силните и слабите страни на този османски документ. Направен е и преглед на историографията използваща източника. Представени са основните тенденции в имуществения профил на християнското и мюсюлманското население на тези градове през XVIII и нач. на XIX век. Показва се основния фундамент на Българското Възраждане – постепенното забогатяване на градското население по протежение на осемнадесетото столетие. Информацията е систематизирана в 8 таблици и са приложени 14 графики. За първи път са изчислени Джини индекс и е показана крива на Лоренц за наличието на имуществена диспропорция сред жителите на българските градове през XVIII и началото на XIX век.

The article examines property trends among the urban population of three “Ottoman” towns – Sofia, Ruse, and Vidin – during the period from the late 17th to the early 19th centuries. The main source for the study is the *kadi* registers, which provide over 5,000 inheritance inventories. These documents shed significant light on the property status of the urban population during the period in question. The strengths and weaknesses of this type of source are discussed, and the initial findings are statistically summarized in numerous tables and figures. A key result of the research is the clear tendency for the citizens to accumulate wealth over time, with notable differences in property status: men had better property holdings than women, the *askeri* (Ottoman rulers) had more wealth than the productive population (*rayah*), and Muslims were generally wealthier than Christians.

- 5) **Atanasov, Hr.**, Nenovsky, N. Money and Prices in the 18th – 19th Centuries. Bulgarian Historiography on the Monetary History of the Balkan Provinces of the Ottoman Empire. Bulgarian Historical Review, 2019, Is. 1–2, pp. 80–111. ISSN 0204-8906.

Студията прави историографски преглед и анализ на основните съчинения, публикувани от български учени и посветени на темата за парите и цените на Османските Балкани през XVIII и XIX век. Периодът е повече от важен, както в по-общ контекст – от европейска и османска перспектива, така и от балканска и българска гледна точка. Така от една страна в края на седемнадесетото и началото на осемнадесетото столетие е началото на голямото свиване на османската държава. Тя започва да губи войни, територии и престиж, като се опитва междувременно да се реформира политически, социално и икономически. Особено интересни промени протичат и по-отношение на монетната система на държавата. През XVIII и началото на XIX век имаме почти непрекъснат процес на девалвация на османските пари и ръст на цените в номинал, а след 1844 г. вече е изградена нова монетна система с фиксиран курс между златото и среброто (или между лирата и гроша). Направен е анализ на изследванията посветени на парите, монетите и цените публикувани от български изследователи до 2018 г. Приносите са обособени по теми: „Изследвания на пари и цени“, „Нумизматика“ и прочее.

The aim of this paper is to provide a historiographical review and analysis of the major works published by Bulgarian scholars on the topic of money and prices in the Ottoman Balkans during the 18th and 19th centuries. This period is crucial, both in a broader European and Ottoman context, as well as from a Balkan and Bulgarian perspective. We employ a chronological approach and have divided the study into two periods: 1878–1989 (the era of the Third Bulgarian Kingdom and the subsequent communist regime) and from 1990 to the present (the period following the democratic changes). The reviewed studies are categorized into two main groups: (i) historical studies on money and prices, and (ii) numismatic studies. We have prioritized smaller publications, as they are less known to both Bulgarian and foreign researchers. In general, larger studies on the region's monetary history are well-known to scholars in the field.

- 6) Manolova-Nikolova, N., **Atanasov, Hr.** Taking Care of Orphans' Properties: the Funds for Orphans in the Danube Vilayet of the Ottoman Empire (1864–78). Turkish Historical Review, 2022, Vol. 13, Issue 3, pp. 372–398. E-ISSN: 1877-5462; Print ISSN: 1877-5454. DOI: <https://doi.org/10.1163/18775462-bja10001>

Студията е посветена на една доскоро почти напълно непозната тема – за сирашките каси, които са раздавали заеми срещу лихва в периода на османското владичество. Проследява се развитието на институцията. Направен е анализ на нормативното им устройство и са проследени тенденциите с капиталите на касите. Информацията от публикувани и непубликувани османски източници е обобщена в общо 5 таблици.

The article examines the funds for orphans (*eytam sandıkları*) in the Danube Vilayet of the Ottoman Empire during the 1860^s and 1870^s. Information from both Ottoman and Bulgarian sources – such as registers (*kondiki*) of Orthodox church boards, official Ottoman yearbooks (*salname*), the loan register of the orphan fund in the town of Trân, and others – has been collected, statistically processed, and analyzed. The macro- and micro-level analysis focuses on the capital and administrators (*müdür*) of the orphan funds, as well as the interest rates they charged. A comparison with another credit institution (*menafi-i umumiye sandıkları*) highlights key differences that are crucial for understanding credit practices in the Ottoman Empire during this period.

- 7) Penchev, P., **Atanasov, Hr.** From an Empire to a Nation State: Land Property and its Guarantee in the Balkans. The Case of Bulgaria. Bulgarian Historical Review, 2022, Vol. L (50), 1–2, pp. 3–37. ISSN 0204-8906 (print); ISSN 2815-2905 (online).

Студията подлага на сравнителен анализ статута на поземлената собственост в Османската империя (в периода от 1839 до 1878 г.) и Следосвобожденска България (1879–1912 г.). Изследването показва наличието на съществено противоречие. Докато в Османската империя собствеността (*rakaba*) върху земите, в абстрактен смисъл, принадлежи на държавата, то на практика непосредствения производител се чувства пълноправен собственик и владеец, според класическото разбиране на частното право. Правата на стопаните са защитени с издържана процедура по издаване на владелчески документи, започва да се оформя и кадастър (през 60-те години на XIX век) и по-същество няма данни за някакво социално напрежение във връзка със статута на земята и собствеността – държавата съумява да я обезпечи и защити. Обратно на това в Княжество/Царство България приетата конституция гарантира частната собственост и върху земите, но на практика държавната администрация не може да я осигури. Поради това има и премного данни за злоупотреби и несигурност при владение на недвижимите имоти.

The article presents a comparative analysis of land property status in the Ottoman Empire (from 1839 to 1878) and in Bulgaria after its Liberation (1879–1912). The findings reveal significant discrepancies. In the Ottoman Empire, land property (*rakaba*) ideally belongs to the state, but in practice, the immediate agricultural producer is regarded as the full-right owner and landlord, in line with the traditional understanding of private property law. Landowners' rights are protected through a formal procedure for issuing land ownership documents, and a *cadastre* is introduced in the 1860s. Social tensions regarding land ownership are virtually nonexistent, as the state successfully manages and protects land rights. In contrast, in the Principality of Bulgaria, although the newly introduced Constitution guarantees private land ownership, the state administration fails to effectively ensure its protection. As a result, there is significant evidence of infringements and insecurity surrounding land ownership.

Статии индексирани в Scopus и Web of Science
(Papers indexed in Scopus and Web of Science)

- 8) **Атанасов, Хр.** Опит за финансов прочит на Цариградски вестник (1848–1862). Известия на ЦСН, 2017, Том II, с. 72–91. Print ISSN: 2534-9244, Online-ISSN: 2603-3526.

(**Atanasov, Hr.** A Financial Reading of the Tsarigradski newspaper. An Attempt 1848-1862. Proceedings of CEHR, 2017, Vol 2, pp. 72–91. Print ISSN: 2534-9244, Online-ISSN: 2603-3526).

Статията има за цел да представи финансовата информация за „Цариградски вестник“, издаван в продължение на около петнадесет години. Прегледани са стотици броеве, които съдържат изключителен обем материали, посветени на финансите: таблици, доклади, анализи, заповеди на османското правителство и т.н., Възприет е проблемно-тематичен подход и са представени само някои от материалите публикувани във вестника. Те са свързани с определянето на стойността на монети и книжните пари, начина на формиране на цените, информацията за кредитни институции и др.

This paper aims to present the financial information published in the *Tsarigradski Newspaper*, which ran for about fifteen years. Hundreds of weekly issues, containing an extraordinary volume of materials dedicated to finance – such as tables, reports, analyses, and orders from the Ottoman government – have been reviewed. The article does not claim to be exhaustive, as it is not possible to present all the materials due to their sheer volume. Additionally, cliometric data derived from the newspaper will not be included. Instead, we adopt a thematic approach and focus on a few selected materials. These include information on the determination of coin and paper money values, the formation of prices, and details on credit institutions, among others. We hope this article will encourage greater interest in the digital editions of Bulgarian newspapers, which we inherit from the Revival period. These newspapers are a valuable source for historical research and are fully accessible online via the website of the National Library “St. St. Cyril and Methodius”.

- 9) **Атанасов, Хр.** Кредитни институции по българските земи през XVIII–XIX век. Опит за обзор. Известия на ЦСН, 2018, Том III, с. 62–75. Print ISSN: 2534-9244, Online-ISSN: 2603-3526.

(**Atanasov, Hr.** Credit Institutions in the Bulgarian Lands during the 18th and 19th Centuries. An Attempt for Review. Proceedings of CEHR, 2018, Vol. 3, pp. 62–75. Print ISSN: 2534-9244, Online-ISSN: 2603-3526).

Изследването предлага преглед на кредитните институции функционирали през периода на Българското възраждане. Представени са моралните норми свързани с лихвите и лихварството, които са се определяли от религиозния светоглед. Кредитните институции са разделени по религиозен признак – ислямски, или православни. Представени са османските държавни кредитни институции („общополезните“ и сирашките каси). Обръща се внимание на известните османски парични вакъфи, които също са имали важна дейност в българските земи. Православните кредитни институции

също са обект на анализ – общинските каси, касите на училищните и църковните настоятелства и т.н. Специално внимание се отделя на частните кредитни институции, които са създадени след 40-те години на XIX в. от българи, и които се считат за начало на банковото дело в българските земи.

The paper provides an overview of the credit institutions that operated during the Bulgarian Revival period. It explores the moral norms surrounding interest and usury, which were shaped by religious worldviews. Credit institutions are categorized by religion – Islamic and Orthodox. The paper describes the Ottoman state credit institutions, including the “public benefit” funds and orphan funds. Special attention is given to the well-known Ottoman cash waqfs, which also played a significant role in the Bulgarian lands. Orthodox credit institutions are also analyzed, including municipal funds and funds associated with school and church boards. The paper places particular emphasis on private credit institutions, which were established by Bulgarians after the 1840^s and are considered the beginning of banking in the Bulgarian lands.

10) **Атанасов, Хр.** Стопанската криза от 1875 г. на страниците на българския възрожденски печат. Известия на ЦСНИ, 2019, Том IV, с. 80–93. ISSN 2534-9244 (print), ISSN 2603-3526 (online).

(**Atanasov, Hr.** The 1875 Economic Crisis on the Pages of the Bulgarian Revival Press. Proceedings of CEHR, 2019, Vol. 4, pp. 80–93. ISSN 2534-9244 (print), ISSN 2603-3526 (online)).

Статията има за цел да представи информацията в българския възрожденски печат за икономическата криза от 1875 г. Проблем, който е бил пренебрегнат от българските учени досега. Прегледани са стотици броеве на възрожденските вестници, съдържащи голям брой съобщения, изпълнителни заповеди от османските власти, анализи и т.н.

Публикациите са разделени, представени и анализирани в няколко големи тематични групи: гладът в Мала Азия през 1874 г., суровите климатични на зимата на 1875 г., измирането на селскостопанските животни, въстанието в османските провинции Херцеговина и Босна, и фалитът на Високата Порта през същата година.

The paper aims to present the information in the Bulgarian National Revival Press regarding the economic crisis of 1875, a topic that has been largely overlooked by Bulgarian scholars. Hundreds of issues of Revival newspapers were reviewed, containing numerous reports, executive orders from the Ottoman authorities, analyses, and other relevant materials. While the article cannot be exhaustive due to the sheer volume of sources, it highlights key thematic groups. These include the famine in Asia Minor in 1874, the harsh climatic conditions of the winter of 1875, the extinction of farm animals, the uprisings in the Ottoman provinces of Herzegovina and Bosnia, and the bankruptcy of the High Porte in the same year.

- 11) **Атанасов, Хр.** Околийските градски съветници като кредитори: по повод на една публикация на вестник „Дунав“ от 1872 г. Известия на ЦСИИ, 2020, Том V, с. 135–150. ISSN 2534-9244 (print), ISSN 2603-3526 (online).

(**Atanasov, Hr.** Regional Municipality Councilors as Creditors: Concerning a Publication in the Dunav Newspaper of 1872. Proceedings of CEHR, 2020, Vol. 5, pp. 135–150. ISSN 2534-9244 (print), ISSN 2603-3526 (online)).

Статията представя създадените през Танзимата (период на реформите) общински съвети и тяхната роля в административната система на османската провинция. На фокус са капиталите, които тези съвети успешно натрупват и управляват. Представени са служителите, отговарящи за паричните фондове в областта и сумата на парите. Тези финансови активи са били използвани за предоставяне на заеми с лихва. Още едно доказателство, че когато има силно пазарно търсене, съчетано със слабо предлагане, нормативните актове обикновено се пренебрегват. Изследването се основава на публикуваните десет том на османските статистически годишници за Дунавската област, които хронологично включват периода от 1868/1869 г. до 1877/1878 г. Освен това са използвани няколко материала взети от официозния вестник „Дунав“. Те представляват административната рамка, в която са разположени и функционират общинските съвети. Специално внимание е отделено на една публикация от 5 януари 1872 г., която доказва че общинските съветници са давали пари назаем с лихва.

The article discusses the municipality councils established during the Tanzimat (reform period) and their role within the Ottoman administrative system of the provinces. The focus is on the capital accumulated and effectively managed by these councils. It presents the employees responsible for overseeing the financial funds in the region, as well as the amount of money involved. These financial assets were utilized for granting loans with interest, further demonstrating that when there is significant market demand coupled with limited supply, normative regulations are often bypassed. The research draws on the published ten volumes of Ottoman statistical yearbooks for the Danube region, covering the period from 1868/1869 to 1877/1878. Additionally, several materials from the official newspaper *Dunav* (Danube) have been used to illustrate the administrative framework within which these municipality councils operated. Special attention is given to a publication from January 5, 1872, which provides evidence that municipality councilors were lending money at interest.

- 12) **Атанасов, Хр.** Да си купиш османски дълг преди фалита: някои наблюдения върху емисията на нови облигации (ESHAM-I CEDID) от 1871–1872 г. Известия на ЦСИИ, 2021, Том VI, с. 86–103. ISSN 2534-9244 (print); ISSN 2603-3526 (online).

(**Atanasov, Hr.** Buying Ottoman Debt before the Bankruptcy: Some Observations on the Emission of New Bonds (ESHAM-I CEDID) in 1871–1872. Proceedings of CEHR, 2021, Vol. 6, pp. 86–103. ISSN 2534-9244 (print); ISSN 2603-3526 (online)).

В края на 1871 г. османското правителство инициира емитиране на вътрешен дълг. Целта е да се наберат средства за изграждането на железопътни линии в Анадола. Новите

облигации (*esham-i cedit*) са емитирани за срок от десет години с годишен лихвен процент от 10%. Ценните книжа са предложени за закупуване на османските поданици не само в Истанбул, но и в османските провинциални центрове. Наличните разпръснати и непълни данни предполагат значителен интерес към новите облигации. Следователно емисията може да се счита за успешна и османското правителство успява да продаде своите ценни книжа при първоначално предложените условия.

Важно е да се спомене, че освен частни лица, провинциални институции като сирашки каси (*eytam sandığı*) и градски съвети (*belediye meclisi*) също са инвестирали капитала си в новите облигации. Тези инвестиции са особено показателни и повдигат редица въпроси. Освен това самата емисия и покупката на ценни книжа се осъществяват по време, когато османската финансова система определено не се радва на добра репутация и задлъжнялостта ѝ към външни кредитори е добре известен факт. В крайна сметка през 1875 г. Високата Порта фалира.

Статията представя първоначалните наблюдения на автора и заключенията не могат да се считат за окончателни. Все пак информацията за емисията на ценни книжа от 1871–1872 г. подсказва както личния интерес на инвеститорите, така и способността на османския център умело да използва активите на провинциалните институции за финансиране на инфраструктурните си проекти.

At the end of 1871, the Ottoman government initiated the issuance of internal debt through the release of new bonds (*esham-i cedit*), aimed at raising funds for the construction of railways in Anatolia. These bonds had a 10% annual interest rate and a maturity period of ten years. The securities were offered for purchase not only in Istanbul but also in various Ottoman provincial centers. Available records, although scattered and incomplete, suggest significant interest in these new bonds, indicating that the issuance was largely successful, with the Ottoman government selling the securities under the initially proposed conditions.

Of note is the involvement of provincial institutions, such as orphan funds (*eytam sandığı*) and city councils (*belediye meclisi*), which invested their capital in the new bonds. This is especially significant and raises important questions, as the Ottoman financial system at the time was struggling with a poor reputation and substantial external debt. This took place just a few years before the Ottoman Empire would declare bankruptcy in 1875.

While the article presents initial observations, the conclusions cannot be considered final. However, the information regarding the 1871–1872 bond issuance suggests that there was significant personal interest from investors, and it also demonstrates the Ottoman central government's ability to effectively utilize the financial assets of provincial institutions to support its infrastructure projects.

13) **Атанасов, Хр.** Икономически прочит на османската конституция от 1876 година. Известия на ЦСНИ, 2022, Том VII, с. 90–102. ISSN 2534-9244 (print); ISSN 2603-3526 (online).

(**Atanasov, Hr.** An Economics Reading of the Ottoman Constitution of 1876. Proceedings of CEHR, 2022, Vol. 7, pp. 90–102. ISSN 2534-9244 (print); ISSN 2603-3526 (online)).

На 3 ноември 1839 г. великият везир Мустафа Решид паша тържествено прочита султанска заповед (*Hatt-ı Şerif*), с която се поставя началото на значителни промени в Османската империя. Така започва Танзиматът (от *Tanzimat* – реорганизация,

реконструкция), или периодът на реформите. Период, белязан от крайната поляризация на османския административен елит, който ще се раздели на прозападна либерална група и такава, която защитава религиозните традиции и се противопоставя на промените. Борбата между тези антагонистични групи ще се води с променлив успех. Либералите привидно ще победят – те ще осигурят идеологическото вдъхновение за следващия голям реформаторски декрет, султанския ферман (*Hatt-ı Hümayûn*) от 1856 г., и особено за Конституцията (*Kanun-ı Esasi*), обнародвана в края на 1876 г. В крайна сметка обаче те ще загубят след поредица от превратности. Султан Абдул Хамид II слага край на конституционните реформи, разпуска свикания османски парламент и установява авторитарен режим до Младотурската революция от 1908 г. Целта на статията е да представи и анализира, използвайки икономическа гледна точка, трите основни акта на Танзимата – Хатт-и Шериф, Хатт-и Хюмаюн и да наблегне на Конституцията. Последната, макар и нееднозначно оценена в научната литература, изглежда като логичен завършек на периода на реформите. Въпреки кратката си продължителност тя представя идеологията на реформите по отношение на собствеността, финансите и икономиката. Конституцията обезпечава най-важните принципи на либерализма и капитализма и това трябва да се счита за несъмнено постижение и значителен пробив за такова традиционно общество като османското. На първо място, тя гарантира частната собственост, осигурява свободата на вероизповеданието, на печата, на сдружаване и на изразяване. Османските държавни финанси стават публични и са поставени под контрола на депутати, избирани от поданиците, което е значителна стъпка в посока на модерното бюджетиране и одит.

On November 3, 1839, the Grand Vizier Mustafa Reşid Pasha read out the Sultan's order (*Hatt-ı Şerif*), marking the beginning of the Tanzimat (reorganization) period in the Ottoman Empire. This period, characterized by extensive reforms, saw deep polarization within the Ottoman administrative elite, dividing them into two opposing groups: a pro-Western liberal faction and a traditionalist one that resisted change. This struggle between these factions would see varying successes, with the liberals initially prevailing. They provided the ideological inspiration for the Sultan's Firman (*Hatt-ı Hümayûn*) of 1856 and, most notably, the 1876 Constitution (*Kanun-ı Esasi*). Despite this success, the liberal reform movement eventually lost momentum. Sultan Abdul Hamid II ended the constitutional reforms, dissolved the Ottoman parliament, and established an authoritarian regime, which would continue until the Young Turk Revolution of 1908.

This article focuses on analyzing the three main acts of the Tanzimat reforms – the *Hatt-ı Şerif*, the *Hatt-ı Hümayûn*, and the Constitution – particularly from an economic perspective. While the Constitution has been ambiguously assessed in scholarly literature, it is viewed as the logical culmination of the reform period. Despite its short-lived existence, the Constitution encapsulated the reformist ideology, particularly concerning property rights, finance, and economics. It made significant strides by guaranteeing private property, ensuring freedom of religion, the press, association, and expression. Additionally, it marked a pivotal moment in the modernization of Ottoman state finances by placing them under public scrutiny and control through deputies elected by the empire's subjects. This move toward modern budgeting and

auditing is considered a key achievement and an important breakthrough for a society as traditionally structured as the Ottoman Empire.

- 14) **Atanasov, Hr.** Accessing Reliable Information: An Information Portal on Archival Records for Training BA Students in Archival and Documentary Studies Specialty. Proceedings of EDULEARN19 Conference 1st-3rd July 2019, Palma, Mallorca, Spain, pp. 10572–10579. ISBN: 978-84-09-12031-4.

Една от основните цели на доклада е да подчертае най-добрите практики за създаване на дигитални платформи, които улесняват достъпа до архивна информация. Примери за успешни инициативи включват „Порталът за архивни колекции“ в библиотеките на Колумбийския университет и „Порталът за архиви“ в Европа, като и двата служат като модели за това как архивите могат да бъдат направени по-достъпни за обществеността чрез интернет.

Статията изследва и как българските студенти се подготвят за развиващите се изисквания на архивната професия. Друг важен аспект на програмата е включването на студентите в създаването на „Информационен портал за архивно-документалното наследство от Българското възрождане“. Комбинацията от теоретични знания и практически опит е от решаващо значение за развитието на добре оформени архивисти. Студентите не само се запознават със съвременните технологии като компютри, софтуер и интернет, но също така научават традиционните умения на архивист: запазване на информация, осигуряване на нейната цялост и достъпност. В дигиталната ера ролята на архивиста е още по-критична, тъй като те гарантират запазването и достъпността на точна, надеждна информация, задача, която е от съществено значение за информационното общество като цяло.

One of the main goals of the paper is to highlight best practices for creating digital platforms that facilitate easier access to archival information. Examples of successful initiatives include the Archival Collections Portal at Columbia University Libraries and the Archives Portal Europe, both of which serve as models for how archives can be made more accessible to the public through the internet.

The paper also explores how Bulgarian students are being prepared for the evolving demands of the archival profession. Another important aspect of the program is the involvement of students in creating the “Information Portal for Archival-Documentary Heritage of the Bulgarian Revival”. The combination of theoretical knowledge and practical experience is crucial for developing well-rounded archivists. Students not only gain familiarity with modern technologies such as computers, software, and the Internet but also learn the traditional skills of an archivist: preserving information, ensuring its integrity, and making it accessible. In the digital age, the role of the archivist is even more critical, as they ensure the preservation and accessibility of accurate, reliable information, a task that is essential for the information society at large.

- 15) **Atanasov, Hr.** Available on the Internet: Digitization of the Archival Heritage Stored in Bulgarian Institutions of Memory. Proceedings of ICERI2019 Conference 11th-13th November 2019, Seville, Spain, 2019, pp. 3621–3627. ISBN: 978-84-09-14755-7.

Целта на тази статия е да представи и анализира усилията за дигитализация на три основни български институции: Централният държавен архив, Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ и Националният исторически музей. Тези институции се смятат за лидери в опазването и разпространението на историческите документи на България и служат за пример за други регионални институции. Документът ще очертае инициативите за дигитализация, които тези институции са предприели досега, и ще предостави сравнителен анализ на техните подходи.

Фокусът на проучването е да се оценят стандартите и практиките, които трите институции са възприели за дигитализация. По този начин статията има за цел да идентифицира общи подходи, да подчертае успешни практики и да разкрие всички предизвикателства, пред които е изправен процесът на цифровизация. Ключов компонент на това изследване ще включва използването на количествени показатели за измерване на степента на цифровизация. Това ще позволи сравнение на усилията на институциите, както помежду си, така и със сходни институции в други европейски страни.

В допълнение към предоставянето на моментна снимка на напредъка на България в цифровизацията, статията ще идентифицира както силните, така и слабите страни на усилията на страната за цифровизиране на архивното наследство. Тези наблюдения ще бъдат ценни за разбирането колко добре българските институции интегрират технологиите и правят информационните ресурси по-достъпни за обществеността.

The purpose of this paper is to present and analyze the digitization efforts of three major Bulgarian institutions: the Central State Archive, the National Library St. St. Cyril and Methodius, and the National Museum of History. These institutions are considered leaders in the preservation and dissemination of Bulgaria's historical records and serve as examples for other regional institutions. The paper will outline the digitization initiatives these institutions have undertaken so far and provide a comparative analysis of their approaches.

The focus of the study is to assess the standards and practices that the three institutions have adopted for digitization. By doing so, the paper aims to identify common approaches, highlight successful practices, and uncover any challenges faced in the digitization process. A key component of this research will involve the use of quantitative indicators to measure the extent of digitization. This will allow for a comparison of the institutions' efforts, both in relation to one another and with similar institutions in other European countries.

In addition to providing a snapshot of Bulgaria's digitization progress, the paper will identify both the strengths and weaknesses of the country's efforts in digitizing archival heritage. These insights will be valuable for understanding how well Bulgarian institutions are integrating technology and making information resources more accessible to the public.

- 16) **Atanasov, Hr., Todorova, T.** Improving Access to Information about the Cultural Heritage of the Bulgarian Revival. Proceedings of ICERI2019 Conference 11th-13th November 2019, Seville, Spain, 2019, pp. 3617–3620. ISBN: 978-84-09-14755-7.

Българското възраждане продължава да предизвиква значителен научен и обществен интерес поради ключовата си роля в историята и развитието на България. Въпреки че

културното наследство от този период е привлякло значително внимание, много документи, които биха могли да предложат по-задълбочена представа за епохата, остават до голяма степен неизвестни или недостъпни за обществеността. Основно предизвикателство, идентифицирано в тази статия, е липсата на ясна, единна система за идентифициране и достъп до тези важни документи, както и липсата на информация за тяхната институционална принадлежност.

The Bulgarian Revival continues to generate significant scientific and public interest due to its pivotal role in the history and development of Bulgaria. While this period's cultural heritage has garnered considerable attention, many documents that could offer deeper insights into the era remain largely unknown or inaccessible to the public. A key challenge identified in this paper is the absence of a clear, unified system for identifying and accessing these important documents, along with the lack of information about their institutional affiliation.

- 17) **Atanasov, Hr.**, Ivanov, R., Popov, D. Leaders in Bulgaria: Digitization in the State Archives – Current State and Perspectives. INTED2020 Proceedings, 14th International Technology, Education and Development Conference, 2-4 March, 2020 – Valencia, Spain, Edited by L. Gómez Chova, A. López Martínez, I. Candel Torres, Published by IATED Academy, 2020, pp. 5096–5105. ISBN 978-84-09-17939-8, ISSN 2340-1079.

Дигитализацията на архивното документално наследство се превърна в централен фокус за институциите в GLAM сектора (галерии, библиотеки, архиви и музеи) в световен мащаб и България не прави изключение. Сред институциите за памет в страната Държавна агенция „Архиви“ е лидер в усвояването на нови технологии и напредъка в дигитализацията на своите колекции, особено в сравнение с библиотеките и музеите.

Основната цел на този доклад е да предостави цялостен преглед на усилията за дигитализация, водени от Държавна агенция „Архиви“, която управлява както Централния държавен архив в София, така и Държавния военноисторически архив във Велико Търново, както и двадесет и седемте регионални държавни архиви.

Като цяло проучването има за цел да предостави подробно разбиране на усилията за дигитализация на Държавна агенция „Архиви“ в България, предлагайки препоръки, които да спомогнат за продължаване на нейния напредък и за максимизиране на потенциала на цифровото архивно наследство за бъдещите поколения.

The digitization of archival documentary heritage has become a central focus for institutions in the GLAM sector (galleries, libraries, archives, and museums) globally, and Bulgaria is no exception. Among the country's memory institutions, the Archives State Agency has been a leader in adopting new technologies and advancing the digitization of its collections, particularly compared to libraries and museums. The primary objective of this report is to provide a comprehensive overview of the digitization efforts led by the Archives State Agency, which manages both the Central State Archives in Sofia and the State Military Historical Archives in Veliko Tarnovo, as well as the twenty-seven regional state archives.

Overall, the study aims to provide a detailed understanding of the digitization efforts of the Archives State Agency in Bulgaria, offering recommendations to help continue its progress and maximize the potential of digital archival heritage for future generations.

- 18) **Atanasov, Hr.**, Eftimova, S., Marinova, Iv. Motivating Through Goal Setting: Examples of Working with Students in the Specialty of Archival and Documentary Studies and Library and Information Management Under the Project “Information Portal for Archival-Documentary Heritage of The Bulgarian Revival” Funded by the National Science Fund. INTED2020 Proceedings, 14th International Technology, Education and Development Conference, 2-4 March, 2020 – Valencia, Spain, Edited by L. Gómez Chova, A. López Martínez, I. Candel Torres, Published by IATED Academy, 2020, pp. 5135–5140. ISBN 978-84-09-17939-8, ISSN 2340-1079.

Процесът на придобиване на европейски облик в обучението на студентите по архивистика и документалистика и библиотечно-информационен мениджмънт включва значителни и динамични промени в различни образователни измерения, включително структура, съдържание и методи. Тази промяна е необходима, за да се отговори на развиващите се изисквания на съвременните професионални дейности и да се гарантира, че бъдещите професионалисти са оборудвани с необходимите знания и умения. За да се постигне това, се появява нова концепция за образование, която набляга на иновациите, гъвкавостта и разширяването на хоризонтите на учениците.

Този доклад подчертава важността на иновациите и гъвкавостта в обучението на студентите по архивистика и документалистика, както и управление на библиотеки и информация. Интегрирането на нови техники и фокусът върху приложения от реалния свят, като „Информационния портал за архивно и документално наследство от Възраждането“, предоставя на студентите възможност да подобрят уменията си, като същевременно допринасят за смислен проект. Чрез комбиниране на поставяне на цели с практически опит, докладът демонстрира как студентите могат да бъдат мотивирани да се включат активно в процеса на обучение, което води до по-добра професионална подготовка за бъдещето.

The process of acquiring a European appearance in the education of students in Archival and Documentation Science and Library and Information Management involves significant and dynamic changes across various educational dimensions, including structure, content, and methods. This shift is necessary to meet the evolving demands of contemporary professional activities and to ensure that future professionals are equipped with the necessary knowledge and skills. To achieve this, a new concept of education is emerging, one that emphasizes innovation, flexibility, and the broadening of horizons for students.

This report highlights the importance of innovation and flexibility in the education of students in Archival and Documentation Science, as well as Library and Information Management. The integration of new techniques and the focus on real-world applications, such as the Information Portal for the Archival and Documentary Heritage of the Bulgarian National Revival, provide students with the opportunity to enhance their skills while contributing to a meaningful project. By combining goal setting with practical experience, the report demonstrates how students can be motivated to actively engage in their learning process, leading to better professional preparation for the future.

*Студии в издания от референтния списък на НАЦИД и рецензирани научни
томове*

*(Research articles in publications from the NACID reference list and peer-reviewed
scientific volumes)*

- 19) **Атанасов, Хр.** Към подреждането на пъзела: нормираните цени във Видин, Русе и София от средата на XVII до началото на XIX век. Историческо бъдеще, 2014, кн. 1-2, с. 3–52. Print ISSN: 1311-0144.

(**Atanasov, Hr.** Toward putting the puzzle together: The regulated prices in Vidin, Ruse, and Sofia from the mid-17th to the early 19th century. Historical Future, 2014, 1-2, pp. 3–52. Print ISSN: 1311-0144).

Тази статия има за цел да представи ценови индекси, приложими в българските земи за сравнително дълъг период от 1650-те до 1820-те години. Данните, използвани за съставяне на тези индекси, са извлечени от официално установени ценови нормирания (*narh*), определени от османските провинциални власти за регулиране на цените на основните стоки. Статистическата информация, която се отнася за четири града – Русе, Видин, София и Добрич, е изключително представителна. Тези данни са анализирани в контекста на войните между османците и други държави през този период, както и в контекста на обезценяването на османските монети, извършено от правителството в Истанбул в края на 18-ти и началото на 19-ти век.

This article aims to present price indexes applicable to the Bulgarian lands over a relatively long period, from the 1650^s to the 1820^s. The data used to construct these indexes are drawn from officially established price lists (*narh*) set by the Ottoman provincial authorities to regulate the prices of essential goods. The statistical information, which pertains to four cities – Ruse, Vidin, Sofia, and Dobrich – is highly representative. This data is analyzed in the context of the wars between the Ottomans and other countries during this period, as well as the debasement of Ottoman currency implemented by the government in Istanbul during the late 18th and early 19th centuries.

- 20) **Иванова, З., Атанасов, Хр.** Османотурски документи във фонда на Българската екзархия (ф. 246 К, оп. 11). Известия на държавните архиви, 2018, кн. 113–114, с. 210–341. Print ISSN: 0323-9780.

(**Ivanova, Z., & Atanasov, Hr.** Ottoman-Turkish documents in the fond of the Bulgarian Exarchate (f. 246 K, op. 11). Proceedings of the State Archives, 2018, 113–114, pp. 210–341. Print ISSN: 0323-9780).

Настоящото изследване е резултат от дългогодишната работа на авторите по дешифриране, превод, анотиране и организиране на документи на османски език, които са групирани в Инвентарен опис № 11 на фонда на Българската екзархия. Документите се съхраняват в ЦДА на Държавна агенция „Архиви“. Тези анотации служат като отправна точка както за езикови специалисти, така и за неспециалисти. В статията са представени хиляди източници, организирани в над 800 архивни единици. По-голямата част от документите са от края на 19 и началото на 20 век и са характерни за администрациите на Екзархията и османските държавни институции.

Тези документи са безценен източник, тъй като предоставят детайлна представа за ролята на Българската екзархия като посредник между османската администрация и българското население. Много от тях предлагат важни свидетелства за образованието, политическите борби, културата и ежедневието на българите след Руско-турската война от 1878 г. Включени са множество документи за „малка история“, като паспорти и разрешителни за пътуване, които предлагат ценна информация за реконструкция на живота на обикновените хора през този период.

Тази публикация има за цел да бъде ценен ресурс за специалисти в различни области на изследване, включително историци, икономисти, юристи, лингвисти и др. Той още веднъж подчертава значимата роля на османската документация в научното представяне на миналото на България.

This article is the result of the authors' longstanding work in deciphering, translating, annotating, and organizing documents in the Ottoman language, which are grouped in Inventory No. 11 of the Bulgarian Exarchate Fund. The documents are preserved in the Central State Archives of the Archives State Agency. These annotations serve as a reference point for both language specialists and non-specialists. The paper presents thousands of sources, organized into more than 800 groups of archival units. Most of the document's date from the late 19th and early 20th centuries and are typical of the Exarchate and Ottoman government institutions.

These documents are invaluable sources as they provide detailed insight into the role of the Bulgarian Exarchate as an intermediary between the Ottoman administration and the Bulgarian population. Among the documents, many offer important testimonies regarding education, economic, political struggles, culture, and daily life of Bulgarians after the Russo-Turkish War of 1878. Numerous “small history” documents, such as passports and travel permit, are included, offering valuable information for reconstructing the lives of ordinary people during this period.

This publication aims to be a valuable resource for specialists in various fields of study, including historians, economists, jurists, linguists, and others. It once again highlights the significant role of Ottoman documentation in the scholarly presentation of Bulgaria's past.

21) Манолова-Николова, Н., **Атанасов, Хр.** Сирашките каси в Дунавския вилает на Османската империя (60-те и 70-те години на 19 век). – В: Българският XIX век: нови архиви и прочити. Състав. и науч. ред.: О. Събев и Хр. Атанасов. Науч. рец.: Р. Радкова и В. Бонева. София: Академично издателство: „За буквите – О писменех“, 2019, с. 18–82. ISBN 978-619-185-382-3.

(**Manolova-Nikolova, N., & Atanasov, Hr.** The Orphan funds in the Danube Vilayet of the Ottoman Empire (1860^s and 1870^s). In *The Bulgarian XIX Century: New Archives and Readings*. Compiled and scientific editor: O. Sabev & H. Atanasov. Scientific reviewers: R. Radkova & V. Boneva. Sofia: Academic Publishing House: “Za bikvite – O, pismeneh”, 2019, pp. 18–82. ISBN 978-619-185-382-3.

Предложената статия разглежда сирашките каси в Дунавския вилает през 1860-те и 1870-те години, като се фокусира върху религиозните основи, които са в основата на тези институции. Специално внимание е отделено на социалните практики за грижа за сираците, които са били общи за различните религиозни групи в османските балкански провинции. През 1850-те години Османската империя става значително по-активна в

социалната сфера и в резултат на това тези практики за грижа за сираци са поставени под държавен контрол.

Проучват се и анализират капиталите на сирашките каси в провинцията, като се обръща специално внимание на управлението на тези фондове. Размерът на заемите е уточнен, като е използвана информация, налична във фонда за сираци в град Трън. Статията също така прави важни сравнения с капиталите и практиките на „общополезните“ каси, друга османска кредитна институция. Допълнително са представени значими наблюдения и анализи на лихвените проценти в Османската империя през този период (Виж и сравни с т. 6).

The proposed paper examines the orphan funds in the Danube Vilayet during the 1860s and 1870s, focusing on the religious foundations that underpinned these institutions. Special attention is given to the social practices of orphan care, which were common across the various religious groups in the Ottoman Balkan provinces. In the 1850s, the Ottoman Empire became significantly more active in the social sphere, and as a result, these orphan care practices were brought under state control.

The capitals of the orphan funds in the province are explored and analyzed, with a particular focus on the management of these funds. The amount of the loans is detailed, using information available on the orphan fund in the city of Tran. The paper also draws important comparisons with the capitals and practices of the “common benefit” funds, another Ottoman credit institution. Additionally, significant observations and analyses of interest rates in the Ottoman Empire during this period are presented (compare with no. 6).

22) **Атанасов, Хр.** Няколко нови източника за приходите на „общополезните“ каси в османска Североизточна България. – В: Русев, Ив., Георгиева, Г., Тодоров, Н., Добрев, П. (съст. и ред.). Регионалните изследвания. Извори, Методи, Перспективи. Ямбол: Издателска къща „Трендил“, 2023, с. 149–173. ISBN: 978-619-92218-2-2.

(**Atanasov, Hr.** Several New Sources of Income for the “Public Benefit” Funds in Ottoman Northeastern Bulgaria. In I. Rusev, G. Georgieva, N. Todorov, & P. Dobrev (Eds.), *Regional Studies. Sources, Methods, Perspectives*. Yambol: Trendil Publishing House, 2023, pp. 149–173. ISBN: 978-619-92218-2-2).

Тази статия представя и предоставя първоначален анализ на шест османски регистъра, свързани с „общополезните“ каси, създадени през 1863/64 г. Документите включват три регистъра от селища в рамките на каза (област) Осман пазар (дн. Омуртаг) и по един регистър от казите Джума-и Атик (дн. Търговище), Хаджиоглу Пазарджик (дн. Добрич) и Мангалия. Тези източници предлагат ценна представа за култивираните обработваеми земи, предназначени за кредитните институции, количеството доставено зърно и капитала, управляван от тези селища във фондовете, наред с други ключови подробности.

Разглеждайки тези документи, статията изследва въпроси, свързани с документалните и счетоводни практики на османската финансова администрация. Освен това той разглежда теоретични въпроси, като например дали тези фондове са били базирани на съществуващи кооперативни практики или са представлявали нова институция, въведена от Мидхат паша. Статията включва и сравнителен анализ с

кооперативните кредитни институции в Западна Европа, за да се идентифицират възможни разлики.

This article presents and provides an initial analysis of six Ottoman registers related to the “public benefit” funds established in 1863/64. The documents include three registers from settlements within the *kaza* (district) of Osman Pazar (now Omurtag), and one register each from the *kazas* of Cuma-i Atik (now Targovishte), Hacıoğlu Pazarcık (now Dobrich), and Mangalia. These sources offer valuable insights into the cultivation of arable lands designated for credit institutions, the quantity of grain supplied, and the capital managed by these settlements in the funds, among other key details.

By examining these documents, the article explores questions related to the documentary and accounting practices of the Ottoman financial administration. Additionally, it addresses theoretical inquiries, such as whether these funds were based on pre-existing cooperative practices or represented a new institution introduced by Midhat Pasha. The article also includes a comparative analysis with cooperative credit institutions in Western Europe to identify any notable differences.

Статии в издания от референтния списък на НАЦИД и рецензирани научни томове

(Papers in publications from the NACID reference list and peer-reviewed scientific volumes)

23) **Атанасов, Хр.** Кредитиране на дребно: българската и чуждестранната историография за земеделските каси преди Освобождението. – В: Икономика и общество: Глобални и регионални предизвикателства пред България. Сборник материали от научната конференция, проведена в УНСС – София, на 31.10.2013 г., София: Издателски комплекс УНСС, 2014, с. 286–291. ISBN 978-954-644-580-3.

(**Atanasov, Hr.** Retail Lending: Bulgarian and Foreign Historiography of Agricultural Funds Before the Liberation. In Economy and Society: Global and Regional Challenges for Bulgaria. Collection of materials from the scientific conference held at the UNWE – Sofia, on 31.10.2013. Sofia: UNWE Publishing Complex, 2014, pp. 286–291. ISBN 978-954-644-580-3).

Статията представя българската и турска историография по въпроса за т.нар. „общополезни“ каси. Посочва се, че макар и интерес към проблема да има – той не е систематизиран и целенасочен – извън изследванията на Ангел Даскалов и Мария Тодорова. Изтъква се обаче, че „общополезните“ каси винаги присъстват, макар и само като споменавания, в общите съчинения посветени на османския Танзимат и/или Българското Възраждане.

The paper presents an overview of Bulgarian and Turkish historiography on the issue of the so-called “public benefit” funds. It is noted that while there is some interest in the topic, it remains unsystematized and lacks a clear focus, with the exception of the studies of Angel Daskalov and Maria Todorova. It is also emphasized that “public benefit” funds, though not always studied in-depth, consistently appear, even if only by mentioning, in broader works on the Ottoman Tanzimat and/or the Bulgarian Revival period.

24) **Атанасов, Хр.** Български и османски източници за общополезните каси на Мидхат паша от 60-те и 70-те години на XIX век. XIV национална научна конференция с международно участие. „Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век“, София: 1 ноември 2016 г. УниБИТ. София: Академично издателство „За буквите – О писменехъ“, 2017, с. 349–355. ISSN 1314-7099.

(**Atanasov, Hr.** Bulgarian and Ottoman Sources for the Public Benefit Funds of Midhat Pasha from the 1860^s and 1870^s. In 14 National Scientific Conference with International Participation. “The Knowledge Society and Humanism of the 21st Century”, Sofia: November 1, 2016. Sofia: Academic Publishing House “Za bukвите – O, pismeneh”, 2017, pp. 349–355. ISSN 1314-7099).

Прави се представяне на източниците – домашни и чужди за „общополезните“ каси. Набляга се върху представянето на османските документи съхранявани в Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“: някои регистри на кредитните институции, т.нар. главни книги (*ana defteri*) на „общополезните“ каси и т.нар. „приходно-разходни“ регистри. Достига се до извода, че изворовият материал *„следва да позволи на изследователите да очертаят както макрокартината на касите в Дунавския вилает, така и да им даде възможност на съвсем ниско микрониво да проследят в детайли как протича дейността на тази институция и кой се възползва от нейните услуги“*.

A presentation is made of both domestic and foreign sources on the “public benefit” funds. Special emphasis is placed on the Ottoman documents housed at the National Library “St. St. Cyril and Methodius”, including registers of credit institutions, the so-called general books (*ana defteri*) of the “public benefit” funds, and the “income and expenditure” registers. The conclusion drawn is that the available source material *“should allow researchers to outline both the macro picture of the funds in the Danube Vilayet and provide the opportunity, at a very detailed micro level, to trace the operations of this institution and the beneficiaries of its services”*.

25) **Атанасов, Хр., Д. Стоянова.** Сведения за българите в Лозенград, в периода 1870-1900 г. (преглед на османските статистически годишници). – В: Съвременни стратегии и иновации в управление на знания. Сборник с доклади от Трета научна конференция 4 май 2017 г., Европейски парламент в Брюксел, Университетска младежка академия за управление на знания. София: Академично издателство „За буквите – О писменехъ“, 2017, с. 55–63. ISSN: 2535-0250.

(**Atanasov, Hr., & Stoyanova, D.** Information about the Bulgarians in Lozengrad, in the period 1870-1900 (Review of the Ottoman statistical yearbooks). In Modern Strategies and Innovations in Knowledge Management. Collection of Papers from the Third Scientific Conference, May 4, 2017, European Parliament in Brussels, University

Youth Academy for Knowledge Management. Sofia: Academic Publishing House “Za bukвите – O, pismeneh”, 2017, pp. 55–63. ISSN 2535-0250).

Разгледани са данните от официалната османска статистика за Лозенград и областта за периода от 1870 до 1900 г. За първи път те се предлагат, в обобщен вид, на българската историческа наука. Прегледани са общо 23 на брой салнамета. Периодът, който хронологически обхващат въпросните годишници е от 1287 до 1317 г. по Хиджра, както е записано в самите документи, или от 1870/71 до 1899/1900 г. (т.е. използвайки периодизацията на българската историческа наука, това включва твърде важен период на българското Възраждане до началото на XX век, или периодът след като Одринска Тракия остава в рамките на Османската империя). Всички салнамета са изписани на османо-турски език – на арабица и по всяка вероятност са издадени от печатницата на Одринския вилает.

The data from the official Ottoman statistics for Lozengrad and the surrounding region, covering the period from 1870 to 1900, have been examined. For the first time, these statistics are presented in summarized form to Bulgarian historical science. A total of 23 yearbooks were reviewed. The chronological period covered by these yearbooks is from 1287 to 1317 AH, as recorded in the documents themselves, or from 1870/71 to 1899/1900. Using the periodization of Bulgarian historical science, this spans a critical period of the Bulgarian Revival up to the early 20th century, or the period after Edirne Thrace remained within the Ottoman Empire. All the yearbooks are written in Ottoman-Turkish (in Arabic script) and were most likely published by the printing house of the Edirne Vilayet.

26) **Атанасов, Хр.** За икономиката, финансите, демографията и политиката. Още един прочит на вестник „Напредък“ (1874–1877 г.). – В: Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век. XV национална научна конференция с международно участие – София, 1 ноември 2017 г. София: Академично издателство „За буквите – О писменех“, 2018, с. 698–706.

(**Atanasov, Hr.** On the economy, finance, demography, and politics. Another reading of the newspaper “Napredak” (1874–1877). In The Society of Knowledge and Humanism of the 21st Century. XV National Scientific Conference with International Participation – Sofia, November 1, 2017. Sofia: Academic Publishing House “Za bukвите – O, pismeneh”, 2018, pp. 698–706.

Представени, количествено обобщени и анализирани са публикациите носещи стопанска информация от възрожденския вестник „Напредък“.

The publications containing business information from the Revival newspaper *Napredak* are presented, quantitatively summarized, and analyzed.

- 27) Стоянова, Д., **Атанасов, Хр.** Сведения за живота и културата на лозенградчани във възрожденския вестник „Право“. – В: Съвременни измерения на европейското образователно и научно пространство. Сборник с доклади. Том 6. Културни връзки между България и Суверенния малтийски орден. Дванадесети международен пътуващ семинар на УниБИТ, България – Италия, 18 май – 23 май 2018 г., София: Академично издателство „За буквите – О писменехъ“, 2018, с. 84–92. ISSN 2367-7988.

(Stoyanova, D., & **Atanasov, Hr.** Information about the life and culture of Lozengrad residents in the Revival newspaper “Pravo”. In Contemporary dimensions of the European educational and scientific space. Collection of reports. Volume 6. Cultural ties between Bulgaria and the Sovereign Order of Malta. Twelfth international traveling seminar of ULSIT, Bulgaria – Italy, May 18 – May 23, 2018. Sofia: Academic Publishing House “Za bukвите – O, pismeneh”, 2018, pp. 84–92).

В статията са представени информативни материали от страниците на вестник „Право“, в които се съдържат интересни сведения за живота, бита, културата и политическите разбирания на българите в района на Лозенград. Информацията се предава по различни начини – чрез препечатка на официални статистики, дописки и съобщения. На страниците на вестника се водят дебати, разискват се опитите за реформи в Османската империя и се представя гледната точка на българите съобразно тяхното вероизповедание и етническа принадлежност. Интерес представляват икономическите и политическите анализи, също и съобщенията, свързани с данни за градовете, в които живее българско население.

The article presents informative materials from the pages of the newspaper *Pravo*, which offer valuable insights into the life, lifestyle, culture, and political views of the Bulgarians in the Lozengrad region. The information is conveyed in various forms, including reprints of official statistics, correspondence, and announcements. The newspaper features debates, discussions on reform attempts in the Ottoman Empire, and presents the Bulgarian perspective based on religion and ethnicity. Of particular interest are the economic and political analyses, as well as the announcements containing data on the cities where the Bulgarian population resides.

- 28) Stoyanova, D., **Atanasov, Hr.** Lozengrad and the Region on the Pages of the Bulgarian Revival Press (based on digitized periodicals by the National Library St. St. Cyril and Methodius). – In: Contemporary Strategies and Innovations in the Knowledge Management. Collections with Papers of the Fourth Scientific Conference 27th November 2018, European Parliament in Brussels. Sofia: Academic Publishing House “Za bukвите – O Pismeneh”, Sofia, 2018, pp. 54–65. ISSN 2535-0250.

Общо са представени 45 материала, публикувани в 15 възрожденски издания, имащи отношение към различни аспекти от живота на Лозенград и околността през Възраждането.

A total of 45 materials, published in 15 Revival-era editions, are presented, covering various aspects of life in Lozengrad and the surrounding area during the Revival period.

29) **Атанасов, Хр.** Сирашките каси на страниците на българския възрожденски печат. – В: Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век. XVI национална научна конференция с международно участие, София, 1 ноември 2018 г., София: Академично издателство „За буквите – О писменехъ“, 2019, с. 1003–1013. ISSN 1314-7099.

(**Atanasov, Hr.** The Orphan funds on the Pages of the Bulgarian Renaissance Press. In The Knowledge Society and Humanism of the 21st Century. XVI National Scientific Conference with International Participation, Sofia, November 1, 2018. Sofia: Academic Publishing House “Za bukвите – O Pismeneh”, 2019, pp. 1003–1013).

Докладът акцентира върху информацията от българския възрожденски печат, посветена на т. нар. сирашки каси. Представени са общо седем материала от възрожденски вестници, съдържащи исторически сведения по тази тема. Предоставен е и кратък преглед на историята на тези институции. Писанията на трите основни монотеистични религии – юдаизъм, християнство и ислям – се обсъждат от гледна точка на техните учения относно грижата за децата и вдовиците. Тези писания са от голямо значение за разбирането на функционалността на сирашките каси по време на османското владичество в българските земи.

The paper focuses on the information from the Bulgarian Revival press dedicated to the so-called orphan funds. A total of seven materials from Revival newspapers are presented, containing historical information on this topic. A brief review of the history of these institutions is also provided. The scriptures of the three major monotheistic religions – Judaism, Christianity, and Islam – are discussed in terms of their teachings on care for children and widows. These scriptures are of great importance for understanding the functionality of the orphan funds during the Ottoman domination in the Bulgarian lands.

30) **Атанасов, Хр.** Обзор на османотурските документи за Казанлък и околността съхранявани в отдел „Ориенталски сбирки“ на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“. Библиотека, 2020, Год. XXVII (LXVI), кн. 5, 47–58. ISSN 0861-847X.

(**Atanasov, Hr.** Overview of the Ottoman-Turkish documents about Kazanlak and the surrounding area stored in the Oriental Collections Department of the National Library “St. Cyril and Methodius”. Library, 2020, 27(66), 47–58. ISSN 0861-847X).

Статията представлява обзор на османотурските архивни материали съхранявани в отдел „Ориенталски сбирки“ на Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“, които имат отношение към историята на Казанлък и околността му от XVII век до

времето след Освобождението. Представени са документи от различни колекции „ОАК“ и „НПТА“, също и фондове (основни, масив „А“ и предфондове) на Казанлък, Стара Загора, Пловдив и стария санджак Чирмен. Направен е и кратък ракурс за историята на града и региона.

The article is a review of the Ottoman-Turkish archival materials stored in the Oriental Collections Department of the National Library “St. St. Cyril and Methodius”, which are relevant to the history of Kazanlak and its surrounding areas, from the 17th century to the period after the Liberation. Documents from various collections of the “OAC” and “NPTA” are presented, as well as materials from the main fonds (array “A” and pre-fonds) in Kazanlak, Stara Zagora, Plovdiv, and the former *sanjak* of Chirmen. A brief overview of the history of the city and the region is also provided.

- 31) **Атанасов, Хр.** Демографски и стопански облик на Казанлък през 70-те години на XIX век според османските статистически годишници. – В: Съвременни стратегии и иновации в управление на знанието. София: Академично издателство „За буквите – О писменехъ“, 2020, Том 6, с. 91–100. ISSN 2535-0250. (**Atanasov, Hr.** Demographic and economic profile of Kazanlak in the 1870^s according to the Ottoman statistical yearbooks. In Modern strategies and innovations in knowledge management. Sofia: Academic Publishing House “Za bukvite – O Pismeneh”, 2020, Vol. 6, pp. 91–100. ISSN 2535-0250).

Статията представя османските статистически годишници – салнамета (*salname*), които съдържат информация за град Казанлък през 70-те години на XIX век. Обобщени са данните за демографията на града, за неговото благоустройство и стопански потенциал. Представени са данъците плащани на османските власти. Разкрита е важна информация за държавните кредитни институции, които са функционирали по това време – „общополезните“ и сирашки каси.

The article presents the Ottoman statistical yearbooks (*salname*), which contain valuable information about the city of Kazanlak in the 1870s. The data on the city’s demographics, its development, and economic potential are summarized. Additionally, the taxes paid to the Ottoman authorities are discussed. Important details are also provided regarding the state credit institutions that operated at that time, specifically the “public benefit” and orphan funds.

- 32) **Atanasov, Hr.** Ahmed Cevdet Paşa'nın Memleketi Olan Lofça Şehrinin Demografik ve İktisadi Yapısı Üzerine Notlar. – In: Osmanlı'nın Dâhi Devlet Adamı. Ahmed Cevdet Paşa. Editör: Prof. Dr. Cafer Çiftçi, Bursa: Gaye Kitabevi, 2021, s. 181–194. ISBN 978-975-2406-40-7.

Статията се фокусира върху някои икономически черти от историята на град Ловеч в периода 1860 до 1870 г. Представени са демографските характеристики, инфраструктурата и конфесионалната принадлежност на населението от града, неговите занаяти и икономическа активност. Особено се акцентира върху кредитните институции в града – османските „общополезни“ и сирашките каси. Прегледаните източници и направените въз основа на тях заключения ни изграждат образа на Ловеч като на един типичен за османските балкански провинции град.

The article focuses on the economic features of the city of Lovech during the period from 1860 to 1870. It presents the demographic characteristics, infrastructure, and confessional affiliations of the city's population, as well as its crafts and economic activities. Emphasis is placed on the credit institutions in the city, specifically the Ottoman “public benefit” and orphan funds. The reviewed sources and the conclusions drawn from them contribute to our understanding of Lovech as a typical city of the Ottoman Balkan provinces.

- 33) **Атанасов, Хр.** Лозенград и неговата околност на страниците на вестник „Македония“. – В: Устойчиви политики за интегрално съхраняване на материалното и нематериалното културно наследство: Сборник от Научна конференция проведена на 7 – 8 юни 2021 г. НЧ „Просвета – 1914“, гр. Малко Търново. София: Академично издателство: „За буквите – О писменех“, 2021, с. 23–32. ISBN 978-619-185-530-8.

(**Atanasov, Hr.** Lozengrad and its surroundings on the pages of the newspaper “Macedonia”. In Sustainable policies for the integral preservation of tangible and intangible cultural heritage: Proceedings of a Scientific Conference held on June 7-8, 2021. Sofia: Academic Publishing House “Za bukвите – O Pismeneh”, 2021, pp. 23–32. ISBN 978-619-185-530-8).

Статията представя и анализира материалите за Лозенград и неговата околност публикувани във възрожденския вестник „Македония“. Вестникът е издаван от Петко Славейков в периода от 1866 до 1872 г. и се превръща във флагман на възрожденския периодичен печат. Неговите страници са безценен източник за стремежите на българина непосредствено преди Освобождението. Тук са обобщени, представени и анализирани общо 19 публикации, които носят кратка или по-обширна информация за града и околността му. Те за пореден път доказват надеждността на „Македония“ и възрожденската преса, като цяло, при използването им за градиво на научни разработки, както посветени на общобългарски теми, така и на местни и локални въпроси.

The article presents and analyzes materials about Lozengrad and its surroundings published in the Revival newspaper *Macedonia*. Published by Petko Slaveykov from 1866 to 1872, *Macedonia* became the flagship of the Revival periodical press. Its pages serve as an invaluable source for understanding the aspirations of the Bulgarian people immediately before the Liberation. A total of 19 publications are summarized, presented, and analyzed, offering brief or more extensive information about the city and its surroundings. These materials further demonstrate the reliability of *Macedonia* and the Revival press, particularly when used as a foundation for scientific research on both general Bulgarian topics and local or regional issues.

34) **Atanasov, Hr.** Were There Bulgarians in the Ottoman Gendarmerie? New Evidence from the 1860s. – В: Атанасов, Хр., Събев, Ор. (съст.), Българските земи в архивите и документите от XVIII–XIX век: Модерност и традиция. София: Академично издателство „За буквите – О писменехъ“, 2022, с. 116–139. ISBN 978-619-185-585-8.

(**Atanasov, Hr.** Were There Bulgarians in the Ottoman Gendarmerie? New Evidence from the 1860s. In Hr. Atanasov & O. Sabev (eds.), *Bulgarian Lands in the Archives and Documents of the 18th–19th Centuries: Modernity and Tradition*. Sofia: Academic Publishing House “Za bukvite – O Pismeneh”, 2022, pp. 116–139. ISBN 978-619-185-585-8).

Статията представя в пълен превод на английски език четири документа, които свидетелстват, че българи ще постъпят в редовете на османската жандармерия през 60-те години на XIX век. Документите хвърлят нова светлина върху сложните взаимоотношения между българите и местната османска администрация в периода на Танзимата. Представени са косвени и преки доказателства, че българско участие в османските служби за вътрешна сигурност наистина е имало. Вероятно, наред с практическите нужди, то е било и част от идеологическата борба срещу революционните български комитети, чрез която Високата порта се е опитвала да спечели лоялността на жителите в Дунавския вилает и конкретно във Видин.

The article presents, in full English translation, four documents that testify to the participation of Bulgarians in the ranks of the Ottoman gendarmerie during the 1860s. These documents provide new insights into the complex relationships between Bulgarians and the local Ottoman administration during the Tanzimat period. Both direct and indirect evidence are presented, confirming the existence of Bulgarian involvement in the Ottoman internal security services. This participation likely served not only practical purposes but also played a role in the ideological struggle against the revolutionary Bulgarian committees, through which the Sublime Porte sought to win the loyalty of the inhabitants of the Danubian Vilayet, particularly in Vidin.

35) **Атанасов, Хр.** Османските регистри на населението (Nüfus Defteri) като извор за изследване на родова история. – В: Национална сигурност, идентичност и медии в условията на глобалната политическа и икономическа криза. Сборник с научни доклади от Регионална кръгла маса с международно участие, проведена на 9 септември 2022 г., гр. Одрин, Република Турция. София: Академично издателство „За буквите – О писменехъ“, 2022, 182–194. ISBN 978-619-185-567-4.

(Atanasov, Hr. Ottoman Population Registers (Nüfus Defteri) as a Source for the Study of Family History. In National Security, Identity and Media in the Conditions of the Global Political and Economic Crisis: Collection of Scientific Reports from the Regional Round Table with International Participation, Held on September 9, 2022, Edirne, Republic of Turkey. Sofia: Academic Publishing House “Za bukvite – O Pismeneh”, 2022, pp. 182–194. ISBN 978-619-185-567-4).

На науката е добре известно, че историята и историческите изследвания са важен фактор при оформянето на общата идентичност на група хора и тяхното сплотяване около традиции, почитане на празници, светци, национални герои и събития. В това отношение в България няма изградени толкова силни традиции, каквито има например във Великобритания, за изследване на българските родове, но в последно време се наблюдава засилване на интереса на българските граждани да проучват историята на своите близки и далечни роднини.

Ценен източник за подобни разработки са османските регистри на населението (*nüfus defteri*), които представляват списък на населението на българските градове и селища, където регистрираните лица са представяни със своите имена (собствено и бащино), професия, възраст, отличителни белези (ръст, цвят на брадата, косата, очите) и прочее информация.

Целта на статията е да представи архивохранилищата в България и Република Турция, които съхраняват въпросните документи, да ги анализира от гледна точка на информационната им натовареност и съответно да даде някои идеи и препоръки как тези единствени по рода си източници могат да се използват за изследването на родовата история на обикновения човек и по този начин да бъдат фактор за консолидиране на националната му идентичност.

It is well known that history and historical studies play a significant role in shaping the collective identity of both large and small groups of people, encompassing their traditions, saints, national heroes, and key historical events. In this context, Bulgaria does not have as strong a tradition as countries like Great Britain in the study of genealogies, but in recent years, there has been a growing interest among Bulgarian citizens in researching the history of both their close and distant relatives.

A valuable resource for such research is the Ottoman population registers (*nüfus defteri*), which provide a detailed list of the population in Bulgarian villages and towns. These registers record individuals' names (including given names and patronymics), professions, ages, physical characteristics (such as height, beard, hair, and eye color), and other relevant information.

The purpose of this study is to present the archival repositories in both Bulgaria and the Republic of Turkey that store these documents, to analyze them in terms of their informational value, and to offer ideas and recommendations on how these unique sources can be utilized for the study of family history. Ultimately, this research aims to contribute to the consolidation of national identity.

гр. Остин
02.12.2024 г.

Изготвил:
/д-р Християн Атанасов/